

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי ג' תמוז תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

תענית - כ'

1. מה היה המעשה שארע עם נקדימון בן גוריון?

כשעלו לרגל לא היה מים. נקדימון בקש מהגוי שילוהו 12 מעיינות מים, ואם לא יתמלאו חזרה עד זמן מסוים, ישלם 12 ככרות כסף. כשהגיע הזמן בשחרית בקש הגוי את הכסף, אמר לו: "עדין יש לי שהות". וכן בצהריים וכן במנחה. והגוי לגלג ונכנס למרחץ בשמחה על שיקבל הכסף. בינתיים נכנס נקדימון לביהמ"ק כשהוא עצב, נתעטף ועמד בתפילה: "רבש"ע, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי וכו' אלא לכבודך וכו'", מיד נתקשרו שמים בעבים ונתמלאו המעיינות אף למעלה מגובהם, וכשיצא הגוי מהמרחץ אמר לו נקדימון תן לי דמי מים יותר שיש לי בידך, הגוי טען שכבר שקעה חמה וגשמים ברשותו ירדו. חזר ונכנס לביהמ"ק וכו' "רבש"ע הודע שיש לך אהובים בעולמך", מיד נתפזרו העבים וזרחה חמה. ובאמת שמו היה בוני ונקרא נקדימון שנקדרה חמה עבורו.

שלשה נקדרה להם חמה: נקדימון, יהושע דכתיב "יודם השמש וכו'", משה נלמד בג"ש "אחל" "אחל" או "תת" "תת" או מהפסוק עצמו "רגזו וחלו"

2. באלו ארבעה מקומות דרש רב יהודה פסוקים של פורענות לטובה?

א. "היתה ירושלים לנדה ביניהם" - כמו שנדה יש לה היתר כך לירושלים יש תקנה.

ב. "היתה כאלמנה" - כאלמנה - כאשה שבעלה הלך למדינת הים ודעתו לחזור עליה.

ג. "וגם אני נתתי אתכם נבזים ושפלים" - שלא מעמידים מישראל גובי מיסים וכך לא מתגברת שנת הגויים לישראל.

ד. "והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה במים" - כמו שנאמר בשם ר' יונתן נאמנים פצעי אוהב ונעתרות נשיקות שונא. טובה קללת אחיה השילוני יותר מברכת בלעם הרשע. אחיה קלל בקנה "והכה ה' וכו' כאשר ינוד הקנה" - כמו שהקנה גדל במקום ימים, וגזעו מחליף ושרשיו מרובין ואפילו כל רוחות שבעולם וכו' אין מזיזות אותו ממקומו, דממו הרוחות עמד במקומו, כך ישראל. אבל בלעם ברכם כארז, "כארזים עליו מים" - מה ארז זה אינו עומד במקום מים ואין גזעו מחליף וכו', וכיון שנשבה רוח דרומית עוקרתו והופכתו. ועוד מעלה בקנה, שזכה שלוקחים ממנו קולמוס לכתוב בו ספר תורה, נביאים וכתובים.

3. לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהיה קשה כארז, איזה מעשה למדנו בענין זה?

ר' אלעזר ב"ר שמעון בא מבית רבו והיה רכוב על החמור ומטיל על שפת נהר, ושמח שמחה גדולה והיתה דעתו גסה עליו מפני שלמד תורה הרבה נזדמן שם אדם מכוער. אמר לו שלום עליך רבי, ולא החזיר לו. אמר לו ריקה כמה מכוער אותו האיש וכו'. אמר לו לך ואמור לאומן שעשאני וכו', כיון שידע שחטא נשתטח לפניו ובקש מחילה. אמר לו איני מוחל עד שתלך לאומן שעשאני ואמור לו כמה מכוער כלי זה. ר' אלעזר הלך אחריו עד עירו ויצאו בני העיר לקראת ר' אלעזר וקראו לו רבי, אמר האיש אם זה רבי אל ירבו כמותו, שכך וכך עשה לי. אמרו לו מחול לו שאדם גדול בתורה הוא. אמר להם בשבילכם אני מוחל ובלבד שלא יהיה רגיל לעשות כן. מיד נכנס ר"א ב"ר שמעון ודרש 'לעולם יהיה אדם רך כקנה וכו'.

4. עיר שיש בה מפולת חומות, מתענים. ומבואר שדווקא בחומות בריאות והוסיפה הגמרא לכפול שאינן ראויות ליפול, מדוע?

שפעמים יש חומות בריאות שראויות ליפול בגלל גובהן הרב, או שעמדו על שפת הנהר. וכן רעועות שאינן ראויות ליפול כגון כותל רעוע שעומד זמן רב כמו המעשה הבא. **בנהרדעא** היה כותל רעוע שרב ושמואל לא היו עוברים תחתיו שמה יפול, אע"פ שעמד כך 13 שנים. יום אחד אמר רב לשמואל איננו צריכים להקיף, כיון שנמצא איתנו היום רב אדא בר"א שזכותו מרובה. רב הונא היה לו יין בבית רעוע ורצה לפנותו. הכניס את רב אדא בר אהבה לשם ודן עמו בדברי תורה עד שגמר לפנותו. לאחר שרב אדא יצא נפל הבית. והרגיש רב אדא והקפיד כיון שסבר שאדם לא יסמוך על הנס שמה אין עושין לו נס. ואף אם עושין לו מנכין לו מזכויותיו. כמו שכתוב "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת".

5. מה היו מעשיו של רב אדא בר אהבה שבגללו היתה זכותו כה רבה, ובמה האריך ימים?

אמר לתלמידיו: מימי לא הקפדתי בתוך ביתי, ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני, לא הרהרתי במבואות המטונפות, לא הלכתי ד"א בלא תפילין ובלא תורה, לא ישנתי בביהמ"ד לא שינת קבע ולא עראי, לא ששתי בתקלת חברי, ולא קראתי לחברי בכנוי גנאי שמכנים אותו בני אדם, וי"א משפחתו.

6. אלו מעשים מיוחדים מובא בגמרא שהיה עושה רב הונא?

א. נשאוהו באפריון והיה מסייר בכל העיר, וכל כותל רעוע סותרו כדי שלא יפול על בני"א. ואם לבעליו אין כסף לבנות חדש, היה בונה בעצמו.

ב. בכל ער"ש היה שולח שליח לשוק שיקנה הירקות שנותרו, וזורק לנהר. ולא נתנם לעניים שמה יסמכו ע"ז ולבסוף לא ישאר.

ג. ולא נתן לבהמה כיון שסבר שאין מאכילין מאכל אדם לבהמה. ואם לא היה קונם ע"מ לזרוק, היה גורם שימנעו הירקנים מלהביא הרבה סחורה.

ד. כשהיתה לו תרופה נדירה היה ממלא כד ותולהו ליד פתח ביתו ונותן לכל אחד. ויש אומרים שהכיר את דרכו של שד שיבתא המזיק למי שאוכל בלא נטילה. ולכן הניח כד ואמר כל הצריך מים לנטילה יטול.

ה. כשהיה אוכל סעודתו פתח שער ביתו ואמר: כל מי שצריך יבא ויאכל. ואמר רבא שהכל יכול לקיים חוץ מהאחרון כיון שיכול כל נכסיו.